

2 Korint

Nalobulat napolisulan na-və^{ha-ru-an} aPol totosi van hən alat a Korint

Ase itos nalobulat napolisulan egai?

APol itosi.

APol itosi hən nəsa?

APol itosi husur galevis len alat siYesu a Korint lusor tas aPol, ləpəpəhw dani. APol eləŋon isa be eləmas bun galito, eləŋon masuʔ hən bıkad navoivoian mai galito. Ale nəbəŋ lototəlmam, us navoivoian mai tətəs, aPol ikel nahəhəvʔuran san.

APol itosi van hən ase?

APol itosi van hən alat siYesu len naut a Korint.

APol itos nalobulat napolisulan egai ŋais mai len naut a be?

Itosi van hən alat a Korint pəpadəŋ hən nasi-hau tovi A.D. 58 nəbəŋ totoh len naprovens Masetonia.

- 1) Na-ke-ivoi-an mai nasipaan vi təban aGot (1.1-11)
- 2) APol isor husur nəsa togole a m̄o (1.12-2.4)
- 3) APol eŋir alat siYesu len naut a Korint ke likad navoivoian tətəs mai nəvanuan togol tosa (2.5-2.17)
- 4) APol isor husur nauman san togəm len aGot (3.1-6.13)
- 5) APol ikai tas nəbənən mai alat ləsəkad nadələomian len aYesu (6.14-7.1)
- 6) APol isor husur nakemkeman san (7.2-7.16)

- 7) Naviolan m̄os alat siYesu len naut a Jerusalem (8.1–9.15)
- 8) APol isor husur na-il-a-m̄o-an gai tokade hum ahai pispisul siYesu (10.1–13.10)
- 9) Nə-maris-kotovi-an (13.11-13)

Na-ke-ivoi-an siPol

¹ Ginau aPol nutos nalobulat napisulan egai. Len naləŋonian siGot, ilekis hən ginau hən notovi ahai pispisul seKristo, aYesu. Ginau mai aṽadato len nadələmian, aTimoti, namrutosi.* Nutos nalobulat napisulan egai van hən alat siGot len naut aKorint, mai alat lotovi siGot səb̄on len naut p̄isi len naprovens Akaia. ² AGot aTəmadato mai Nasuḅ aYesu Kristo, areviol kəmas hən navoian mai gamito, mai arigol nələmit tikad natəmat tabtab.

Nasipaan siPol

³ Nə-sal-suhi-an tivan hən aGot aTəman aMasta sidato, aYesu Kristo. AGot evi aTəmadato nəlon totaŋis gidato, evi nəkadun navoian p̄isi togol nəlon nəvanuan toləŋon tovoi am.* ⁴ Igol nəlonamit eləŋon ivoi am len na-ləŋon-isa-vəsa-an p̄isi sinamito. Igole hən namtb̄eləboi namtb̄igol alat lotoləŋon tosa vəsa, ləb̄eləŋon ḅivoi am len nəlolito. Ale len nəsa aGot togole hən ginamito, namtigole hən galito. ⁵ Hum namttoləŋon tosa vəsa sil aKristo, hum namttokatəp̄ol hən na-ləŋon-isa-vəsa-an san, len naṽide tomaienən, len aKristo, aGot igol namtoləŋon ivoi am len nəlonamito, igol na-ləŋon-ivoi-an len nəlonamito epul səsəhov.

* **1:1:** Uman 18.1-18   * **1:3:** Psa 94.19; Isa 40.1

6 Namtbeləŋon bisa vəsa, nəmauran sinamit bidaŋ, imagenan hən namtbıgöl mətbeləŋon bivoi am len nəlomito, imagenan hən mətbiƙad nə-lav-kuv-gamit-an dan nəsaan samito. AGot bıgöl namtbeləŋon bivoi am len nəlonamito, imagenan hən namtbıgöl mətbeləŋon bivoi am len nəlomito. Ale naŵit natenan evi nə-daŋ-ǰuri-an len gamito, hən mətbeləboi mətbiƙdaŋ ǰur na-ləŋon-isa-vəsa-an toǰitoŵ hən namttoləŋon tosa vəsa lan.

7 Namtudaŋ len nə-vatvat-viri-an namttokade hən gamito. Namtoləboii ke, hum məttoƙatəǰöl hən na-ləŋon-isa-vəsa-an sinamito, len naŵide tomaienən dereh aGot tigöl mətələŋon tivoi am len nəlomito, hum togole len nəlonamito.

8 Bathudud nadələmian, namtomətahun mətbetətan hən na-ləŋon-isa-vəsa-an tovisi hən ginamito len naprovens Asia. Namtoləŋon isa vəsa batbat səhor masuŵ hən nədaŋan namttokade hən namtbidaŋ ǰuri. Nəlonamit iǰov hən nəmauran sinamito.* 9 Kitin, namtunau ke namtbimat. Naten evisi hən asike namtberin ǰəlonamit len ginamit səbənamito, be hən namtberin ǰəlonamit len aGot togolƣöl alat lotomat lile məhat dan nəmatan. 10 İlav kuv ginamit dan nəmatan pəpadaŋ hən tobar ginamito. Ale namtoləboii ke dereh tilav kuv ginamito tətəs am. Namtorin ǰəlonamit lan hən bilav kuv tabtab hən ginamit sal. 11 Ale len nasor-tuŵ-an samit ǣil mətovi tarhət sinamito. Nə nəvanuan bişəbur ləbişor tuŵ məs ginamito, dereh aGot tivoi masuŵ hən ginamito, ale nəvanuan

---

* 1:8: 1Kor 15.32

tisobur lesipa vi tēban aGot hēni.

APol egāgel hēn nēnauan san; savi Korint am

¹² Namtoiv len nategai ke: nēlonamito tomasil ikel koti ke: len nēmauran sinamit len navile eg a pan, mai len navide namttokade mai gamito, namtsasusuan natideh, namtohusur naləŋonian siGot. Navide sinamit sagəm len namitisau sinəvanuan, be egəm len navoian aGot toviol kəmas hēni. ¹³⁻¹⁴ Namtsatos natideh mətədədas mətbeləboii. Namtutos nəsə məttoleboi mətbevurun ləboii, mətbeləboi səhoti. Ale naut kəmas məttoleboi kəkereh hēn ginamit gagai, nuvatvat viri ke dereh mətələboi səhot ginamito. Beti, len nəboŋ siNasuḅ, aYesu, dereh mətēiv len ginamito len navide toŋitoiv hum namttoiv len gamito.

¹⁵ Bathut notonau ləboi natgalen tia, a mō nunau utaut hēn nəbēgəm ris vəha-ru hēn gamito, hēn nəbevi tarhət samit vəha-ru. ¹⁶ Nunau ke len nəyaran sagw vi lan naprovens Masetonia, dereh negəm ris gamito. Ale nəboŋ nəbetəlmam dan naut a Masetonia, dereh neris gamit tətəs, hēn mətbevi tarhət sagw len nəyaran vi Jutea.* ¹⁷ Hum ma məttoŋor isa hēn ginau husur notogəgel hēn nənau-utaut-an sagw. Nəboŋ notonau utaut maienan, mətunau ke nəlogw emələla hēni a? Mətunau ke len nēnauan sagw nohusur navide silat navile a pan lotogəgəras, lotoke, “Evoi,” be namilen ke, “Ao?” ¹⁸ Be suŋan aGot togol tabtab hēn nəsə tokele, nasoruan sinamit van hēn gamito sagəgel, sakel ḅonḅon hēn “Evoi” mai “Ao.” ¹⁹ Ginamit,

---

* **1:16:** Uman 19.21

aSilas,* aTimoti mai ginau, namtukel ur na-kel-uri-an tovoi husur aYesu Kristo, anatum aGot. Ale aYesu sagəgel boŋ ideh, savi “Evoi” mai “Ao” bonbon. Be len gai, akis aGot ekitin, igol nəsə tokele, ike, “Evoi.”* ²⁰ Husur na-kel-gati-an p̄isi siGot, lusarpoh len aKristo. Len aKristo aGot ike, “Evoi,” igol natit p̄isi tokel gati ke tigole. Ale len aKristo datuke, “Ganan! Evoi!” mai aGot hən datb̄isal suh nəyalyalan san. ²¹ Be evi aGot m̄au togol gidat datudaŋ am, gamit mai ginamito, hən datbeil gəgat len aKristo. Itabtabuh len gidato hən datbevi esan səbon. ²² Evi aGot m̄au tota gat nahəsən len gidato, ke dattovi esan səbon, eriŋ aNunun len nəlodato hum toririŋ gol gidato, hən datbeləboii ke, natit p̄isi tokel gati, dereh timage-nan.

²³ Nous aGot hən b̄isor vi tarhət sagw ke notokitin. Nəsətəlmam vi Korint husur nomətahun nəbetunus gamit am. ²⁴ Namtomətahun namtb̄ipatpat ginamit məhat len na-il-a-m̄o-an hum nadələomian samit topat len navəlanamito. Husur ipat m̄au len gamito. Ale len nadələomian samito, mətoil gəgat tia. Be namtuke namteum bonbon mai gamito m̄os nakemkeman samito.

2

¹ Imaienan, len nənauan sagw, nunau səhoti ke, asike nogəm hən gamito, husur nomətahun nəb̄igol mətb̄ələŋon b̄isa tətəs. ² Husur ginau m̄au nətagol məttaləŋon təsə tətəs, təkad ase am tagol nətahəhaʋur? Gamit ŋai notogol məttoləŋon tosa

---

* **1:19:** Len nasoruan ta Kris ike Silvanus, sake Silas, be evi naulum̄an sua ŋai. * **1:19:** Uman 18.5

tia. ³ Husur natenan, nutos nalobulat ta m̃o van h̃en gamito. Nutosi h̃en ke, ñeboŋ ñebeg̃amai, asike ñebel̃eŋon b̃isa len natit m̃ettogol tosa gail, husur sanor h̃en m̃etb̃igol ñebel̃eŋon b̃isa, inor h̃en m̃etb̃igol ñeb̃eh̃ahãvur. Ñes̃ekad ñe-l̃on-uri-an ideh len gamito, nol̃eboii ke nakemkeman sagw evi nakemkeman samito. ⁴ Husur, ñeboŋ nototos nalobulat enan van h̃en gamito, nol̃eŋon isa ṽesa masũv, ñel̃ogw etuhatuh, nam̃etarur sagw isel habat. Be ñesatosi h̃en m̃etb̃el̃eŋon b̃isa, nutosi h̃en m̃etb̃el̃eboi s̃ehoti ke notol̃emas masũv h̃en gamito.

M̃eterub̃at ñesaan dan ñevanuan ñesaan

⁵ Mitinau ñevanuan togol tosa, atenan igol nol̃eŋon isa, be savi ginau ŋai, nom̃etahun ñebisor ṽehas nakitinan, len nabunusian van van am gai igol gamit p̃isi m̃etol̃eŋon isa.

⁶ Ñepanisman gamit m̃ettos̃obur m̃ettogol atenan topanis lan, inav tia. ⁷ Gagai satipanis am. M̃eterub̃at ñesa togole dani, gol tel̃eŋon tivoi am len ñelon, h̃en na-l̃eŋon-isa-an san asike b̃igol ñelon b̃ib̃ov h̃en ñemaaran san. ⁸ Nous taltal h̃en gamit ke, m̃etel̃emas buni h̃en b̃el̃eboii len ñelon ke m̃ettol̃emas buni. ⁹ Nutos nalobulat van h̃en gamito h̃en ñebisab̃ nakitinan len gamito, ke m̃ettogol natit p̃isi notokel mai gamito, o m̃etsagole. ¹⁰ Gamit m̃etberub̃at natideh dan avan ideh, ginau am nugole. Ale b̃ikad natideh h̃en ñeberub̃ati, ñesa ñeberub̃ati dan avan enan, norub̃ati m̃os gamito, len ñehon aKris̃to, ¹¹ h̃en aSetan asike

hægəras gidato. Husur datsatətan hən nənauan gail siSetan.

¹² Nəboŋ notovi lan nəbilitivile Troas hən nəbikel ur na-kel-uri-an seKристо, nusabi ke Nasub̃ toseŋav hən naŋisal hən nəbeum ei. ¹³ Avil nəlogw etuhatuŋ sal husur nodədas nəb̃isab̃ aTitus, aŋagw len nadələmian ei. Imaienan, nukel nasudələmian sagw mai galit ei, ale noriŋ naut enan, novi Masetonia.*

Nawinan len aKристо

¹⁴ Be sipa vi təban aGot! Husur len aKристо, aGot esəhar ginamit namttovi enemi san a m̃o, hən nəvanuan gail p̃isi ləberisi ke aGot towin. Ale len ginamito, aGot igol nəvanuan loləboi aKристо, ale naləboian enan ehum nəboŋ susau tobar naut p̃isi. ¹⁵ Husur namtovi nəboŋ aKристо tosusau vi təban aGot. Alat aGot tolav kuv galit dan nəsaan salito mai alat lotovan hən nəmasigan, galit p̃isi lom̃unus nəboŋ enan. ¹⁶ Nəboŋ alat lotovan hən nəmasigan lotom̃unus ginamito, namtovi nəboŋ nəmatan togol lotomat. Nəboŋ alat aGot tolav kuv galit dan nəsaan salito lotom̃unus ginamito, namtovi nəboŋ susau hən nəmauran togol lotokad nəmauran. Ale, ase eləboi biŋgol nauman tomaienān? ¹⁷ Namtsasum̃an nəvanuan tosoḅur lotoḅur hən nasoruan siGot m̃os nəvat. Be aGot esəvat ginamito, ale len aKристо, len nəlonamit tomasil, namtukel ur na-kel-uri-an tovoi len nəhon aGot.

---

* **2:13:** Uman 20.1

3

Naloḅulat napisulan tomaur

¹ Mətunau ke namtotuḅat sal suh ginamit gabag a? Mətunau ke namtimaskad naloḅulat napisulan tivan hən gamito o togəm len gamito tokel ur navoian sinamit a? ² Gamit māu mətovi naloḅulat napisulan tokel ur navoian sinamito. Nəmauran samit māu lovi naloḅulat napisulan aKристо totos gati len nəlonamito, hən nəvanuan p̄isi ləḅeṽurun ləboii, ləḅeləboi səhoti. ³ Imasil ke məttovi naloḅulat napisulan togəm len aKристо, məttovi nəvīt nau-man sinamit namttokel na-kel-uri-an tovoi mai gamito. Naloḅulat enan, aKристо satosi hən napen, be itosi hən aNunun aGot nəkadun nəmauran. Satosi len nəvat hum totos nalo siMoses lan, be itosi len nəlon nəvanuan gail.*

⁴ Namtokəmaienan, namtoləboi bun natgalenan, husur, len aKристо, namtorinḡ gat nəlonamit len aGot. ⁵ Namtsənaui ke namttoləboi namtḅigol natideh len ginamit səḅonamito, avil naləboian hən namtḅigol nəsa namttogole, egəm len aGot. ⁶ AGot igol namttoləboi namtḅevi tarhət san, hən namtḅikel ur na-kel-gati-an veveu aGot tokele. Nəkadun na-kel-gati-an san toveveu savi na-tos-gati-an tovi nalo, be nəkadun evi aNunun aGot. Datḅinaui ke dattonor len nəhon aGot len na-tos-gati-an tovi nalo dattogol husuri, datusab. Datodədas datḅigol husur nalo, gol ke na-tos-gati-an tovi nalo igol nəmatan. Be aNunun aGot eviol hən nəmauran vi sutuai.*

* **3:3:** Exo 24.12; Jer 31.33; Eze 11.19, 36.26

* **3:6:** Jer 31.31

7 Mitinau nategai. Nəboŋ aGot totos nalo ta sutuai, nəboŋ tota gati len nəvat ale lavi mai aMoses, nəhon aMoses ikad namənas hən nəyalyalan siGot. Nəpasusan gail seIsrael lodədas ləberis nəhon, husur emial habat, naut kəmas namialan han totuʔat hən ʔəbuer. Ale, nalo togol nəmatan ʔegəm mai namənas hən nəyalyalan maienan,* 8 na-kel-gati-an veveu siGot, nauman seNunun len nəlodato, dereh tiyalyal habat səhor namənas enan. 9 Ale nalo ta mō ʔiyalyal, nalo tosaʔ səhoti ke nəvanuan toʔur kotovi timaspanis, na-kel-gati-an veveu iyalyal habat səhori, husur gagai na-kel-gati-an siGot igol datunor len nəhon! 10 Nalo iyalyal a mō, be gagai ehum səyalyal am, husur na-kel-gati-an toveveu iyalyal habat səhor masuʔ həni. 11 Husur nalo ta mō totuʔat hən ʔəbuer, naut kəmas togəm mai nəyalyalan, na-kel-gati-an veveu, topat vi sutuai, iyalyal səhor masuʔ həni.

12 Imagenan, husur namtukad nə-vatvat-viri-an len nəsa topat vi sutuai, namtosəman na-kel-uri-an tovoi. 13 Namtsasumian aMoses, tokabut gol nəhon hən nəkaliko manivəniʔ, hən nəpasusan seIsrael asike ləʔəkəta mətaltal hən namənas hən nəyalyalan han, naut kəmas togəm ʔəbuer balai.* 14 Be nəkadulit iʔonʔon. Ale van vəbar daməŋai, nəboŋ lotoʔurun ʔa-kel-gati-an tomatu tovi nalo, ehum nəkaliko tokabut gol nənauan salito hən asike ləʔələboi səhot nakitinan. Ale nəkaliko ipat, husur len aKristo ŋai imakuv. 15 Ekitin, van vəbar daməŋai, nəboŋ lotoʔurun nalo siMoses, lukad nə-

---

* 3:7: Exo 34.29   * 3:13: Exo 34.33

kabut-gole-an len nəlolit sal. ¹⁶ Avil nəboŋ galit ideh topair van hən Nasuḅ, aGot idakuv nə-kabut-gole-an enan.* ¹⁷ Ale Nasuḅ notomadhasor husuri evi Nunun aGot, ale nəvanuan aNunun Nasuḅ to-toh len nəlon, nəvanuan enan imakuv dan natit p̄isi topəpəhuni dan aGot. ¹⁸ Imagenan, gidat p̄isi datsəkad nə-kabut-gole-an len nəhodato, datoris namənas hən nəyalyalan siNasuḅ, ale nəvanuan gail loris Nasuḅ len gidato. Ale Nasuḅ, aNunun aGot, egəgel tabtab hən gidato hən datḅesum̄an gai len nəyalyalan san.

4

Nakontit gail len nabiliwai hən nətan būlau

¹ Imaienan, namtudaŋ tabtab hən namtbikel ur na-kel-gati-an toveveu, husur aGot, len nəlon totaŋis ginamito, eriŋ nauman enan len navəlanamito. ² Namtomətahun naḅide lotosusuah, lotogol nahur sasa; namtsagəras səsa hən avan ideh, namtsagəgel hən nasoruan siGot hən asike ḅekitin. Aoa! Be len nakitinan namtukel p̄arḅar həni. Namtukel maïen həni len nəhon aGot hən nəvanuan p̄isi ləḅeləboi səhoti ke savi liboŋan ideh. ³ Husur na-kel-uri-an tovoi namttokel uri ḅesusuah, esusuah dan alat lotohusur naḅisal van hən nəmasigan ŋai. ⁴ ASetan, nagot sasa hən navile eg a pan, igol nənauan silat ləsəkad nadələomian evisivis hən asike ləḅedələom na-kel-uri-an tovoi. Nam̄ial han sam̄ias nəlolito, imaienan ləsələboi na-kel-uri-an tovoi hən nəyalyalan seKristo, aKristo top̄itoḅ hən aGot.* ⁵ Husur namtsakel ur ginamit

* **3:16:** Exo 34.34   * **4:4:** Jon 12.31

sə̃bonamito, namtukel ur aYesu Kristo tovi Masta. Ginamit, namtovi slev samit gail m̃os aYesu. ⁶ Husur aGot toke, “Nam̃ial tem̃ial len nə̃margobut!” igol nam̃ial san em̃ial len nə̃lonamito, hən namt̃beləboi sə̃hot nə̃yalyalan siGot len nə̃hon aYesu Kristo.*

⁷ Nakontit enan, naləboian hən nə̃yalyalan siGot, ipat len ginamit namttohum nabilikoro tan b̃ulau, hən b̃imasil ke, nə̃yalyalan hən nabiltidañan togəm len aGot, savi ginamito. ⁸ Nap̃isal p̃isi hən nə̃mauran sinamit idañ, namtolə̃ñon isa lan, be namtoil gəgat sal. Namtodədarñabu be nə̃lonamit sãbov hən nə̃mauran sinamito. ⁹ Naenemi sinamit gail lomədas tabtab hən ginamito, be aGot sarĩn gabulan ginamito. Luparu b̃ubur ginamit van namtuteh, be lodədas lə̃bigol namt̃bimat. ¹⁰ Len naut p̃isi namttovi lan, akis ehum namttokatə̃p̃ol hən nə̃matan siYesu len nibenamito, hən nə̃vanuan gail lə̃beris nə̃mauran siYesu b̃ip̃ar̃p̃ar len nibenamito. ¹¹ Husur ginamit namttokad nə̃mauran, akis lubar hən ginamit van hən nə̃matan sil nahəsan aYesu. Imaienan hən nə̃mauran san b̃ip̃ar̃p̃ar len nibenamit lə̃bimat balai. ¹² Imagenan beti, nə̃matan itah tabtab mai ginamito, be nãvit nalə̃ñon-isa-vəsa-an enan sinamito, evi nə̃mauran vi sutuai mət̃tokade.

¹³ Natosian ike, “Noriñ nə̃logw len aGot, imaienan nutor.”* Len aNunun nadələomian enan ñai, ginamit am, namtusor husur namtoriñ nə̃lonamit len aGot. ¹⁴ Namtusor husur namtolə̃boii ke, aGot togol Nasub̃ aYesu tole məhat dan

---

* **4:6:** Gen 1.3   * **4:13:** Psa 116.10

nəmatan, dereh tigol ginamit am namtile məhat mai aYesu hən bəsəhar gidat p̄isi, ginamit mai gamito, hən datbeil len nəhon. ¹⁵ Namtudaŋ b̄ur natgalen p̄isi m̄os gamito, hən navoian aGot toviol kəmas həni b̄eliv nəvanuan b̄isobur van vasobur am gəm hən aKristo. Ale len galito, nasipaan dereh tepul səsəhov, hən nəvanuan ləb̄isal suh nəyalyalan siGot.

¹⁶ Imaienan, namtudaŋ tabtab hən namtb̄ikel ur na-kel-gati-an toveveu. Naut kəmas nibenamit tovi pan van hən b̄imat balai, aGot igol nəlonamito iveveu am husur nəmariboŋ gail p̄isi. ¹⁷ Husur naləŋon-isa-vəsa-an sinamit gagai savi natideh, asike idareh inoŋ. Be naṽit naləŋon-isa-vəsa-an enan evi natite, igol nabiltiyalyalan m̄os ginamito topat vi sutuai. ¹⁸ Imagenan namtsənau masuṽ hən nəsa namttoləboi namtb̄erisi gagai, husur asike idareh tinəŋ. Be namtunau masuṽ hən nəsa namttodədas nəmtb̄erisi, husur dereh tipat vi sutuai.

5

¹ Husur namtoləboii ke, nəboŋ naim nətaṽolen egai namttotohtoh lan b̄emətartar, nəboŋ namtb̄imat, dereh namtikad naim toveveu len nəmav, aGot toum həni m̄os ginamito, avan ideh saum həni. Dereh namtikad nibenamit b̄itoh vi sutuai. ² Be nibenamit gagai len navile a pan, namtupetəmas həni, namtoləŋon masuṽ hən namtb̄esun nibenamit hən nəmav hum namttosun nahurabat toveveu.* ³ Husur nəboŋ namtb̄esun nibenamit hən nəmav b̄inoŋ, asike namtumalmal hum nibenamit toḅuer. ⁴ Husur

---

* 5:2: Rom 8.23

nəboŋ namttotoh len nibenamit hən navile a pan, namtupetəmas həni, namtoləŋon isa. Savi husur namtuke namtimat, be husur namtuke namtesun nibenamit toveveu hən nəmav, hən nibenamit hən nəmatan bəbuer, ale namtbikad nibenamit toveveu hən nəmav. ⁵ AGot boh igol ginamit mōs natgalenan, ale eviol hən aNunun mai ginamito, hum toririŋ gol ginamito, hən namtbələboii ke natit p̄isi tokel gati, dereh timagenan.

⁶ Imagenan namtoil b̄ur tabtab hən namətahwan sinamito. Namtoləboii ke nəboŋ namttokad nibenamit hən navile eg a pan, namtsatoh a im mai aGot sal. ⁷ Husur, naṗisal hən nəmauran sinamito ipat len nadələmian, savi len nəsa namttorisi. ⁸ Evoi, namtopul tabtab hən na-il-b̄uri-an, ale namtoləŋon ke, namteriŋ nibenamito, hən namtbivan hən namtb̄itoh a im mai Nasuḅ. ⁹ Imagenan, namtb̄itoh len nibenamit hən navile eg a pan o namtb̄imat, a məhat hən natit p̄isi am, namtuke Nasuḅ tehəhaṽur hən ginamito. ¹⁰ Husur gadit p̄isi dateil m̄au len nəhon aKristo hən b̄epəpəhun navoian dan nəsaan len gadito. Ale gadit p̄isi dereh datikad naṗurṗuran tonor hən nəsa dattogol tovoi o tosa len nəmauran sadit gail len navile eg a pan.*

Len aKristo mitikad navoivoian mai aGot

¹¹ Imagenan, husur ke namttoləboi namətahwan len nəyalyalan siNasuḅ, namtohis̄i his̄i hən nəvanuan gail ləb̄eləboi səhot nakitinan husur aYesu. AGot eləboi p̄is nəsa topat len nəlonamito, ale nuvatvat viri ke, gamit am məteləboi kitin

---

* **5:10:** Rom 14.10

hən ginamit maienan. ¹² Namtsakəmaienan mai gamit hən namtbisor sal suh ginamit tətəs, be hən mətḃeiv len ginamito, hən mətḃeləboi mətḃisor var alat lotoiv len nəsə nəvanuan toləboi ḃerisi, be nəsə topat len nəlon nəvanuan savi natideh len galito. ¹³ Hum ma nəvanuan galevis lotonau suluvi ke namttovinvinu. Namtḃevinvinu, namtumaienan mōs nəyalyalan siGot. Ale nənauan sinamit ḃivoi, namtumaienan hən namtḃevi tarhət samito. ¹⁴ Husur na-ləmas-buni-an seKристо iwol hən ginamito. Husur namttoləboi səhoti ke: aKристо imat sivanuan ḃisi, imat salit ḃisi; imagenan, ehum gidat ḃisi dattomat. ¹⁵ Ale aKристо imat sivanuan ḃisi. Imat salit ḃisi hən ke, nəvanuan lotokad nəmauran lan, asike ləḃehusur naləḃonian salit səḃolito, be hən ləḃehusur naləḃonian siYesu tomat salito, aGot togol tole məhat dan nəmatan.

¹⁶ Ale gagai van naləboian sinamit ke nəvanuan tovoi o tosa savi nabunusian silat navile a pan am. A mō namtohusur navide enan. Namtunau ke aKристо tovi vanuan tin ḃai sunian gidato. Be gagai namtsənanu səmaienan am. ¹⁷ Imaienan, avan ideh tovi seKристо, egəm vi vanuan veveu aGot togole. Nəmauran ta mō eḃuer, avan enan egəm veveu! ¹⁸ Ale aGot māu igol natgalen ḃisi. A mō datukad nəsasaan mai aGot, be len aKристо, aGot igol datukad navoivoian maii. Ale evi aGot boh tolav nauman mai ginamito, hən namtḃeliv alat lotokad nəsasaan maii, gəm həni, hən ləḃikad navoivoian maii. ¹⁹ Ale len aKристо, aGot eliv nəvanuan navile a pan gəm həni, hən asike nəsaan salit ḃevi nəkabut salit am hən ləḃipanis sile, be hən

læbikad navoivoian maii. Ale eriŋ napisulan enan len navəlanamito hən namtbikel uri.

²⁰ Imagenan, namtusor len nahəsan aKристо. Ehum, len ginamito, aGot tosor mai gamito. Len nahəsan aKристо, namtous gamit hən mətʃegəm hən aGot. Mitikad navoivoian maii māu!

²¹ AKристо səkad nəsaan ideh. Avil aGot eriŋ nəsaan sadit p̄isi lan hən b̄ipanis sadito. AKристо egəm vi nəsaan, hən ke, len gai, datʃegəm vi nanoran siGot.

6

¹ Ginamit namttoum mai aGot, namtous idan̄ ke, navoian aGot toviol kəmas həni mai gamito, satipat kəmas. ² Husur len natosian san aGot ike,

“Len namityal tonor həni,
nosəsəlon̄ hən gaiug.

Ale len nəboŋ hən nəb̄ilav kuv gaiug dan nəsaan sañ,

novi tarhət sañ.”*

Mətesəsəlon̄! Gagai evi namityal tonor. Daməŋai evi nəboŋ hən aGot b̄ilav kuv nəvanuan dan nəsaan salito.

³ Len nəmauran sinamito, namtsagol natideh hən avan ideh b̄ipes həbet lan, teh dan nadəlomian san. Nəmauran sinamit imaienan hən avan ideh asike b̄isor mədas na-kel-uri-an tovoi sil ginamit namttokel uri. ⁴ Be len natit p̄isi namttogole, nəvanuan loləboi læberisi ke, namttovi vanuan nauman siGot. Imasil len nəmauran sinamito. Namtudan̄ b̄ur na-ləŋon-isa-vəsa-an nəboŋ nəvanuan lotomədas ginamito. Namtudan̄ b̄ur natit gail lotogol na-ləŋon-isa-an, mai namtudan̄

---

* 6:2: Isa 49.8

ħur nəmauran todaŋ. ⁵ Nəvanuan gail luṽas habat hən ginamito, loriŋ ginamit len naim bəbaŋis, loluṽoh hən ləḃemədas bun ginamito. Namtoun idaŋ habat, namtsəpat savoi, nəmal ihat ginamito.* ⁶ Len natgalenan imasil ke, namttovi vanuan nauman siGot. Nəlonamit imasil bathut nəmauran sinamit iveveu. Namtukad nə-ləboi-səhoti-an hən nakitinan, namtutoh mədau naut kəmas nəmauran todaŋ. Namtugol navoian hən namtbəvi tarhət sinəvanuan gail, nəlonamit epul hən aNunun aGot, namtoləmas bun nəvanuan gail len nakitinan. ⁷ Namtukel ur nakitinan len nədaŋan siGot. Nanoran namttokade len nəhon aGot ehum nəḃu nəḃalan len nəvəlanamit nəmatu hən namtbibəl həni, mai nasilt* len nəvəlanamit nəmair hən namtbəsusuah lan. ⁸ Nəvanuan galevis loputsan nahəsanamito, galevis am lunau ke namttovi ut kəmas ŋai. Nəvanuan galevis lusor sal suh ginamito, galevis am lusor mədas nahəsanamito. Namtokitin be luke namttovi vanuan gəgəras. ⁹ Naut kəmas lotoləboi ginamito, lokəta səhor ginamit hum lototətan hən ginamito. Akis nəmatan sinamit ipat pəpadaŋ, be məteris, namtumaaur sal! Lobilas habat hən ginamito be ləsagol namtsəmat sal. ¹⁰ Namtulolosa be namtukemkem taḃtab. Namtovi məsal, be namtugol nəvanuan isəḃur lopul hən natit topat vi sutuai. Ehum namtsəkad natideh, be ginamit məu namtukad natit pisi!

¹¹ Gamit a Korint, namtosəman nakitinan len

---

* **6:5:** Uman 16.23   * **6:7:** Nasilt evi nahudhut nətarhai o nametəlai topospos gototəgau len nəvələm nəmair hən gəḃəsusuah lan len nəbiltibalan. Asike gəḃəsusuah lan, naenemi gail dereh lisar bun gaiug o dereh lita bun gaiug.

gamito tia. Namtolomas masuŵ hən gamito len nəlōnamit kavkav. ¹² Namtoviol habat hən na-ləmas-buni-an sinamit mai gamito, be gamit mətoviol kinit na-ləmas-buni-an samit mai ginamito. ¹³ Gagai nusor mai gamit hum məttovi anatugw gail. Mitivar na-ləmas-buni-an sinamito. Mətelomas bun ginamit suñan namttolomas bun gamito.

Samtiḅon mai alat ləsəkad nadələmian

¹⁴ Samtiḅon mai alat ləsəkad nadələmian suñan məttoḅitḅitoŵ mai galito. Samteudud mai galito. Naten sanor. Husur nanoran edədas ḅiḅon mai nəsaan boḅ ideh, mai namñial edədas ḅikad naḅonan mai nəmargobut. ¹⁵ Məṭunau ke aKris̄to mai aSetan† arosua len natideh a? Aoa! Ale nəvanuan nadələmian mai nəvanuan səkad nədələmian aroləboi arḅesua mabe? Arodədasi! ¹⁶ Ale naim siGot, sanor hən nəvanuan ḅilotu hən nəlablab gail lohoim. Be gidat m̄au datovi im siGot nəkadun nəmauran.* Ehum aGot tokele ke, “Dereh nitoh len galito.

Dereh niyar mai galito.

Ginau dereh nevi Got salito,

ale levi nəvanuan sagw gail.”*

¹⁷ Imaienan, Nasuḅ aGot ikele am ke,

“Məṭepəḅehw dan galito. Mititoh a tut dan galito.

Samtibar natideh toḅiḅiḅiḅal len nabunusian sagw.

Məṭḅigol ḅimagenan,

dereh nehəhaŵur hən məṭḅitoh mai ginau.*

† **6:15:** Len naut egai nasoruan ta Kris̄ ike aPeliar. Ale nəvanuan lokis aSetan hən aPeliar mai aPelial. * **6:16:** 1Kor 3.16 * **6:16:**

Lev 26.12; Eze 37.27 * **6:17:** Isa 52.11

18 Beti ginau dereh nevi atəmamito,
ale gamit mətevi anatugw gail mai anatvav-
igw gail.”

Nasub aBiltidan ekəmaianan.*

7

1 Bathudud nadəlomian notoləmas bun gamit
pisi, husur ke dattokad na-kel-gati-an galenan,
datimasdakuv natit pisi tobijñijal dan nibedat
mai nanunudato hən datbiveveu buni. Len
namətahwan len nəyalyalan siGot, datimashusur
aGot len nələdat kavkav hən naḃoruan san
bikavkav len gidato.

Nahəhaʿuran siPol

2 Sa-nəlomit temətahun ginamito, be məteləmas
bun ginamito. Namtsagol səsa hən avan ideh,
namtsamədas avan ideh, namtsagəras avan
ideh hən namtbikad nəsa tovi esan. ³ Ginau
nəsakəmaianan hum notoke mitipanis. Hum
notokele a mō, na-ləmas-bun-gamito-an sinamito
etibau masuʿ. Naut kəmas namtbikad nəmauran o
namtbimat, namtoləmas bun gamito vəsa. ⁴ Nukad
na-il-ḃuri-an hən nəḃesəman nakitinan len gamito,
ale noʿiv masuʿ len gamito. Naut kəmas na-ləḃon-
isa-vəsa-an pisi namttokade, mətugol noləḃon
ivoi habat am len nəlogw van van, nəlogw epul səsehov
hən nakemkeman.

⁵ Nəḃon namttobar naprovens Masetonia,
namtsəkad nəḃavḃavan ideh. Len naʿide pisi
nəvanuan lugol namtoləḃon isa vəsa. Naʿitvituhan
gail ludar vis ginamito, mai namətahwan len

* **6:18:** 2Sam 7.14; Isa 43.6

nəlonamit igol nəlonamit etuhatuh.* ⁶ Be aGot, togol alat lotoləŋon tosa lotoləŋon tovoi am len nəlolito, gai igol namtoləŋon ivoi am len nəlonamito, husur aTitus togəmai. ⁷ Namtohəhaʋur hən nagəmaian san, be savi enan ŋai, namtohəhaʋur masuʋ am nəboŋ tokel uri ke gamit məttogol toləŋon tovoi am len nəlon. Ikele ke məttoləŋon masuʋ hən mətberis ginau, hən mətbikad navoivoian mai ginau, ikel ur nə-taŋ-lolosa-an samito van hən ginau, mai ikel ke məttoləŋon masuʋ hən mətbevi tarhət sagw len nauman sagw. Nəboŋ tokəmaianan, nukemkem habat am.

⁸ Naut kəmas nalobulat napisulan sagw ta m̄o togol məttoləŋon tosa, nəsalolosa hən nototosi van hən gamito. A m̄o nulolosa, husur notoləboii ke totunus gamito len namityal tokəkereh. ⁹ Be gagai nohəhaʋur. Nəsa həhaʋur husur nalobulat totunus gamito, be husur natunusian igol məttopair dan naʋide samito. Natunusian samito igol məttololosa hum aGot toləŋoni, hən asike natideh namttogole bəmədas gamito. ¹⁰ Husur nalolosaan togəm len aGot iʋan hən nəpairan dan nəsaan; beti aGot ilav kuv gidat dan nəsaan sidat mai nəpanismen tonor həni. Sa-nələdat tisa husur nalolosaan tomaienan. Be nalolosaan togəm len nəvanuan navile a pan ŋai, iʋan hən nəmatan. ¹¹ Nalolosaan enan samit togəm len aGot, iʋan masuʋ. Mitinau naʋite len gamito. Mətoləŋon masuʋ hən mətbigol nəsa tonor. Mətoləŋon masuʋ hən asike mətbikad natideh hən bigol nahurumit bisa. Nələomit epəŋas gamit gabag bathut nəsaan totov len gamito. Mətomətahw len

---

* 7:5: 2Kor 2.13

nəyalyalan siGot, mətələŋon masuŵ hən mətberis ginau, hən mətḅikad navoivoian mai ginau tətəs. Mətələŋon masuŵ hən mətḅevi tarhət sagw len nauman sagw. Mətoutaut hən mətḅipansem avan ideh togol tosa, hən ḅehusur naḅide tovoi. Mətugol natit ḅisi hən tomasil ke məttogol tonor len naten tovisi.

¹² Imaienan, naut kəmas nototos naləḅulat napisulan enan, nəsatosi mōs atenan togol tosa, nəsatosi mōs nəvanuan aten togol tosa həni. Nutosi hən ke, len nəhon aGot, nəḅigol ḅarḅar hən gamit ke, məttələŋon masuŵ hən mətḅevi tarhət sagw len nauman sagw.* ¹³ Imagenan namtoləŋon ivoi habat am len nəlonamito. Be savi enan ḅai. Namtoḅəḅəḅur masuŵ len nakemkeman seTitus, husur gamit ḅisi mətugol nənauan san satuhatuh am, mətugol nəlon evi pan, ikad natəḅmat.

¹⁴ Nəḅəŋ notosor mai aTitus a mō husur gamito, nusor sal suh gamito, ale isaḅi ke notokitin, gol nahurugw səsa len gamito. Be hum natit ḅisi namttokel mai gamit tia tokitin, len naḅide tomaienən, na-sor-sal-suh-gamit-an namtukel mai aTitus egəm vi kitinan. ¹⁵ Inau təlmam hən natohan san mai gamito. Mətugol husur nəsa tokel buni mai gamito. Ale naut kəmas mətəmətahw lan, ninemit epil, mətəḅəḅəḅur hən totoḅ mai gamito. Nəḅəŋ tonau təlmam hən natgalenan, eləmas masuŵ am hən gamito.

¹⁶ Husur natgalenan, gagai nukemkem masuŵ. Noləḅoi buni ke, dereh mitigol nəsa tonor.

---

* **7:12:** 2Kor 2.5

8

Mætevvurur na-bubulah-vat-an samito

¹ Bathudud nadəlomian, namtuke mæteləboi naŵit navoian, aGot toviol kəmas həni mai alat siYesu gegai, len naprovens Masetonia. ² Naut kəmas na-ləŋon-isa-vəsa-an togol kitev nadəlomian salito, nakemkeman epul səsəhov len galito. Naut kəmas lotopar tite, len nakemkeman salito, loviol habat. ³ Nukel nakitinan, nəsa lotoləboi ləbēviol həni, loviol habat am səhori. Be avan ideh sətaltal hən galito. Lugole len naləŋonian salit səbōlit ŋai. ⁴ Lous taltal hən ginamito hən namtbīdanī hən ləbīkatəpōl hən na-bubulah-vat-an mōs alat siGot len naut a Jerusalem.* ⁵ Nəsa ginamit namttonau ke lotoləboi ləbigole, lugol habat həni am səhori. Galit māu, loviol metəkav hən galit səbōlito mai aGot, ale len naləŋonian siGot, loriŋ galit len navəlanamito. ⁶ Ale husur aTitus totuḃat vi tarhət samit a Korint hən mətḃebubulah vat mōs alat a Jutea, namtukel maii ke, tetəlmam van hən gamito hən ḃevi tarhət samito, hən mətḃigol nauman enan togəm len navoian samito, ḃinoŋ. ⁷ Gamit mətōpul səsəhov hən natit p̄isi tia. Mətōpul hən nadəlomian, nasoruan, naləboian, naləŋonian hən mətḃigol nəsa tonor, mai na-ləmas-buni-an len gamito togəm len ginamito. Husur mətōpul hən natgalen maienan, samteviol kinit be mətēviol habat.

⁸ Nəsakel natenan hum nakelean todaŋ. Be nuke neləboi nakitinan husur na-ləmas-buni-an

---

* **8:4:** Hən naves 1-4, ris Rom 15.26; Uman 11.27-29

samito. Imaienan nonənoŷ həni mai na-ləmas-buni-an silat siYesu len naut tiltile lotoləŋon masuŷ hən ləbigol na-vi-tarhəte-an. ⁹ Husur mətələboi navoian aMasta sidato, aYesu Kristo toviol kəmas həni. Naut kəmas topul hən natite, gamit māu, aYesu egəm vi məsal mōs gamito, hən ke, len nə-par-tite-an san, mətḅepul hən nəmauran kitin.*

¹⁰ Imaienan, nabunusian sagw imaiegai ke: Nəsa məttotubət həni, ivoi ke mitigol tinəŋ. Len nasihau tovan tia, gamit mətotubət bubulah vat mōs alat a Jutea, ale mətəhəhəvur hən mətḅigole.

¹¹ Gagai ivoi ke mitigol tihav. Imagenan, hum mətələŋon masuŷ hən mətəttotubət həni, ivoi ke mətələŋon masuŷ hən mətḅevurvuri. Ale mətəviol len nəsa mətətokade. ¹² Husur, mətḅələŋon masuŷ hən mətḅəviol, aGot ehəhəvur hən naviolan samito. Husur aGot saus nəsa datsəkade, eus gidat hən datḅəviol len nəsa dattokade.

¹³ Nəsakel natenan hən nəmauran samit ḅidaŋ o hən mətḅəmīdol, ale nəmauran sinəvanuan tile gail ḅimalumlum. Ao noləŋon ke tikad napitḅitoŷan.

¹⁴ Gagai nəsa məttopul həni eləboi ḅevi tarhət silatenan lotomīdol. Ale nəboŋ mətḅəmīdol be ləḅepul hən natite, dereh leləboi ləḅevi tarhət samito. Ale ḅimaienan, ikad napitḅitoŷan. ¹⁵ Hum natosian siGot toke,

“Nəvanuan topisan nəmanna tosəḅur, nəhanian han səmasuŷ.

Ale nəvanuan topisan nəmanna sasəḅur, nəhanian han samīdol.”*

* **8:9:** Mat 8.20; Flp 2.6-8   * **8:15:** Exo 16.18

APol esəvat aTitus vi Korint tətəs

¹⁶ Nosipa vi təban aGot tolav mai aTitus naləŋonian toŋitoŋ hən naləŋonian notokade—naləŋonian hən ðevi tarhət samito, ¹⁷ husur aTitus ehəhaŋur hən todam hən ðigol nəsa namttokel maii. Ale husur toləŋon masuŋ hən ðevi tarhət samito, len naləŋonian san gabag, eriŋ naut egai, ivan hən gamito. ¹⁸ Ale namtosəvat avan sual am mai aTitus. Gai awawa len nadələmian, ale alat siYesu len naut pisi lusor sal suhi hən nauman san mōs na-kel-uri-an tovoi. ¹⁹ Savi enan ŋai. Alat siYesu len naut galenan lutabtabuh lan hən ðiyar mai ginamito, hən namtðipət naviolan vi Jerusalem. Naviolan enan ipat len navəlanamito hən namtðekətkəta təban, hən nəvanuan gail ləbīsal suh nəyalyalan siGot, ale hən ðimasil ke, namttoləŋon masuŋ hən namtðevi tarhət salito.

²⁰ Namtomətahun avan ideh ðisor ðisa hən ginamito sil na-kətkəta-təban-an hən nabiltiviolan enan topat len navəlanamito. ²¹ Husur namtuke namtigol nəsa tonor səlani, savi len nəhon aGot ŋai, be len nəhon nəvanuan gail am.*

²² Ale namtosəvat avan sual am hən ðitah mai gəlaru. Atenan evi awawa nadələmian sinamito. Len naŋide isoðbur namtobunusi ke tovoi. Namtusab vəha-sobsoðbur həni ke toləŋon masuŋ hən ðigol nəsa tonor. Ale gagai eləŋon masuŋ hən ðevi tarhət samito, husur səkad nə-lon-uri-an ideh len gamito. ²³ Bikad nausian ideh husur aTitus, nekəmaiegai ke: iðon mai ginau, namroum ðonðon hən namrðevi tarhət samito. Ale awawa nadələmian eru enan sinamito, gəlar boh, arovi

* **8:21:** Pro 3.4; Rom 12.17

ahai pispisul silat siYesu len naut tiltile gail. Len gəlaru, nahəsan aKristo iyalyal am. ²⁴ Imagenan, nuke mitigol na-ləmas-buni-an samito van hən galito timasil hən galito, hən alat siYesu len naut p̄isi ləbələboi səhoti ke, nəboŋ namttosor sal suh gamito, namtokitin.

9

Naviolan m̄os alat a Jutea

¹ Naloḅulat napisulan egai nototosi husur naviolan m̄os alat siGot a Jutea, asike nətatosi van hən gamit, tavoi ŋai,* ² husur noləboii ke məttoleŋon masuṽ hən mətḅevi tarhət salito. Ale nusor sal suh naləŋonian samito mai alat aMasetonia. Nuke, “Alat a Akaia loutaut hən ləḅviol len nasihau tovan tia.” Ale na-ləŋon-masuṽ-həni-an samito hən na-vi-tarhəte-an eḅur nəlolito, gol isoḅur len galit lotuḅat viol. ³ Ale alatmiṽan len nadələmian t̄otor enan, nosəvat alatenan van hən gamito, hən ləbevi tarhət samito, hən naviolan samit ḅeutaut. Ale nomətahun na-sor-sal-suhi-an sagw husur gamito ḅevi libliboŋan. Be nuke mətəutaut hum no-tokele tia ke məttoimaienan. ⁴ Husur, gamit asike mətḅigole, ale nəboŋ nəḅegəmai, nəvanuan galevis ta Masetonia ləḅitah mai ginaw, ale ləḅisab̄ nautaut-həni-an samit ḅeḅuer, nahurunamito dereh tisa husur namttoriŋ nəlonamit len gamito, be mət̄sautaut. Ale gamit am, nahurumito dereh tisa.

⁵ Imagenan, nunau ke nimassəvat awawa lototor enan van hən gamito a tahw hən nəḅegəmai, hən ləḅigol naviolan məttokele gati

---

* **9:1:** 2Kor 8.1-7

þeutaut. Noləŋon ke naviolan enan, egəm len nahəhaʋuran, sagəm len nə-taʃulol-bulosi-an.

⁶ Mitinau gat nategai ke: nəvanuan tomabul kinit namisurhute, len nəmatuan dereh tikad kinit nəhanian. Nəvanuan tomabul tosoʃur, len nəmatuan dereh tibaŋ hanian. ⁷ Gamit ʃisi məteviol hən nəsa gamit ʋisusua məttodaŋ həni tia len nəlomito. Samteviol len namətahusian o len nə-taltal-həni-an ke mitimasgole. Husur aGot eləmas bun nəvanuan tohəhaʋur hən ʃeviol. ⁸ Ale aGot eləboi ʃeviol habat mai gamito, hən mətʃepul səsəhov, hən asike mətʃemidol hən natideh boŋ ideh. Ale len nəsa məttopul həni, mətoləboi mətʃevi tarhət sinəvanuan tile gail. ⁹ Hum natosian siGot toke, “Len nahəhaʋuran san, akis eviol hən natit isoʃur mai naməsal gail.

Nanoran san ipat vi sutuai.”*

¹⁰ Evi aGot boh tolav namisurhuwit gail mai nəvanuan tobubulani, hən ʃegəm vi bəta hən nəvanuan ʃihani. Len naʋide tomaienian, aGot dereh tilav namisurhut gail ʃisoʃur am hən mətʃevi tarhət sinəvanuan həni. Ale dereh titov hən ʃiʋan masuʋ hən naʋit nanoran len gamito.*

¹¹ AGot dereh tigol mətʃepul səsəhov hən natit ʃisi tovoi, hən mətʃeviol habat akis. Ale nəboŋ namtʃilav naviolan samito mai alat lotomidol, dereh lesipa vi təban aGot. ¹² Husur naviolan samit hən na-vi-tarhəte-an dereh tikad naʋit teru. Alat siGot a Jerusalem lotomidol, asike lomidol am, ale len nahəhaʋuran, dereh lesipa vəha-soʃsoʃur vi təban aGot.

* **9:9:** Psa 112.9   * **9:10:** Isa 55.10

¹³ Len naŵit na-vi-tarhæte-an eru enan, dereh lisal suh nøyalyalan siGot bathut mættogol nesa tokele, ale len nəhon nəvanuan gail mættokel ke na-kel-uri-an tovoi husur aKристо ekitin. Ale dereh lisal suh nøyalyalan siGot bathut mættoviol masuŵ hən nəvat mai galito mai nəvanuan p̄isi. ¹⁴ Ale len na-ləmas-bun-gamito-an salito, dereh lisor tuŵ m̄os gamito, husur nabiltivoian aGot toviol kəmas həni mai gamito. ¹⁵ Datesipa vi təban aGot hən naviolan san dattodədas datbikel vəsvəsaii.

10

Nədaŋan siPol hən na-il-a-m̄o-an

¹ Ginau m̄au, aPol, nous gamit hən natsua. Hum ma mættoke nəboŋ nototoh mai gamito nəlogw emədau, nəsavi natideh, be nəboŋ nototoh a tut naŵide sagw idan van hən gamito, nitos nalobulat todaŋ van hən gamito. Be len AKristo, nəlon tomədau, togol tomədau hən nəvanuan gail, ² nous gamit ke, mitigol naŵide samit tinor, hən asike naŵide sagw bidaŋ van hən gamit galevis lotonau ke, namttohusur naŵide silat navile eg a pan. ³ Husur, naut kəmas namttotoh len navile a pan, len nabiltibalan namttoḅal lan, namtsəḅal suŋan alat navile a pan. ⁴ Ao, natit nəḅalan namttoḅal hən gail lukad nədaŋan siGot, hən ləḅitohtoh naut ideh aSetan toum həni len nəmauran sinəvanuan topat kəkol həni dan aGot. Namtopiḅitas nagəgərasan lotosor tas nakitinan len na-sor-levlev-an ideh. ⁵ Ale nə-patpat-nəvanuan-an ideh məhat toil gol nəvanuan dan aGot, hən asike ləḅeləḅoii, namtopiḅitasi. Nənanuan

þisi, namtuban̄is gat gail h̄en l̄eb̄igol n̄esa aKристо tokele. ⁶ Ale n̄ebōj m̄et̄bigol kavkav h̄en nal̄ējonian seKристо, dereh namteutaut h̄en namt̄b̄ipanssem n̄evanuan þisi lotom̄etahun l̄eb̄igol husuri.

⁷ Gamit m̄et̄oris n̄esa topat vivile ñai! Be mitinau nategai ke: Avam ideh ðinau l̄eboii ke tovi seKристо, tinau len gai gabag t̄etas am ke, ginamit am namtovi seKристо sum̄an gai. ⁸ Hum ma m̄ettonau suluvi ke, notosor sal suh habat h̄en na-il-a-m̄o-an Nasuð toriñi len nav̄elanamito. Be eriñi len nav̄elanamito h̄en namt̄bigol m̄et̄bidan̄ am len n̄eauran samito, savi h̄en namt̄bem̄edas nad̄elomian samito. Imagenan nahurunamito s̄esa lan. ⁹ Nom̄etahun m̄et̄b̄inau ke, notol̄ējon ke, m̄et̄bem̄etahw len nal̄ōbulat napisulan nototos gail. ¹⁰ Husur gamit galevis luke, “Len nal̄ōbulat napisulan san gail nasoruan siPol em̄elas, idan̄, be n̄ebōj totoh mai gidato, gai s̄edan̄, ale nasoruan san savi natideh.” ¹¹ N̄evanuan lotom̄aienan limasnau s̄ehoti ke, n̄esa namttokele len nal̄ōbulat napisulan gail n̄ebōj namttotoh a tut, ēþitōv̄ h̄en n̄esa namt̄bigole n̄ebōj namt̄beḡem̄ai.

¹² Namtom̄etahun namt̄bēþitōv̄ hum n̄evanuan galevis lotosor sal suh galit s̄eb̄olito. Namtom̄etahun namt̄ben̄ēnōv̄ h̄en ginamit mai galito. N̄ebōj loton̄ēnōv̄ h̄en galit mai galit gabag ñai, hum lotovi natesua tonor h̄en l̄ebel̄ēboi s̄ehot galit gabag lan, lumelmel. ¹³ Be ginamit, namtsasor sal suh ginamito s̄ehor nakitinan. Ao, dereh namtisor sal suh ginamit len nauman aGot toriñi len nav̄elanamito ñai. AGot eriñ navilah h̄en nau-man enan, nauman enan sinamito, etibau van

vəbar gamito. ¹⁴ Len na-sor-sal-suhi-an sinamito, namtsasəhor navilah hən nauman aGot toriŋi. Husur naut samito ipat len navilah enan, ale namtogəm bar gamit a Korint metəkav hən namtokel na-kel-uri-an tovoi husur aKristo. ¹⁵ Ale namtsasor sal suh nauman avan tile am togole hən namtbipatpat ginamit məhat lan. Avil namtuvatvat viri ke, nadələomian samit dereh tetibtibau am hən namtbigol nauman bətibau habat am len gamito.* ¹⁶ Bimagenan, dereh namteləboi namtbikel ur na-kel-uri-an tovoi len naut gail lo-topat a tut dan gamito. Husur namtomətahun namtbisor sal suh nauman namttogole len naut nəvanuan tile am toumum lan tia.

¹⁷ Be hum natosian siGot toke, “Avan ideh toke bisor sal suh natideh, tisor patpat Nasuḅ aGot məhat.”* ¹⁸ Husur nəvanuan tosor sal suh gai, aGot sahəhaṽur həni. Be nəvanuan aGot tosor sal suhi, aGot ehəhaṽur hən avan enan.

11

APol mai ahai pispisul gəgəras gail

¹ Nələŋon ke mitidaŋ hən nəbisor sal suh kəkereh hən ginau bai. Hum ma məttonau ke notomelmel, be nous gamit hən mətbesəsələŋ husur ginau.

² Nulekol hən gamito len nalekolan siGot. Gamit mətosuŋan navensus toveveu, ale nukel gati ke tilah mai nauluŋan tosua ŋai, aKristo. ³ Be nomətahw ke mətosuŋan aIv, nəŋmat togərası len naṽide hən na-sor-hehe-an. Ginau nomətahw ke, hum ma avan ideh bəgəras gamit, hən bəmədas

* **10:15:** Hən naves 13-15, ris Rom 15.17-21   * **10:17:** Jer 9.24;
1Kor 1.31

nənauan samito, liv gamit dan aKristo, hən asike mət̃bidaŋ lan am len nəlomit toveveu.* 4 Husur mət̃ohəhəvur hən mət̃todaŋ hən avan ideh togəm hən gamito, naut kəmas tokel ur aYesu totile dan aYesu egaii namttokel uri, naut kəmas mət̃tokad nanunun nagəgərasan ideh totile dan aNunun aGot mət̃tokade a m̃o, naut kəmas mət̃todəlom na-kel-uri-an ideh tovoi totile dan na-kel-uri-an tovoi mət̃tokad nadəlomian lan a m̃o.

5 Be alat mət̃tonau suluvi ke lotovi “bilitihai pispisul gail,” len nabunusian sagw, ləsəyalyal səhor ginau len natideh. 6 Hum ma nəsəkad namitisau hən nasoran, be nukad na-ləboi-buni-an. Len navide p̃isi namtugol natenan imasil buni hən gamito.

7 Nəboŋ notokel ur na-kel-uri-an siGot mai gamito, nəsəus nəvat o natideh am hən gamito. Nugol nəlogw emədau hən nəbeputsan gamito. Nəboŋ notogol tomaianan, mət̃unau ke notogol nəsaan a?

8 Noum kəmas m̃os gamito, be alat siYesu len naut tiltile gail am lobubulah vat m̃os ginau. Ehum notovənvənah dan galito hən nəbevi tarhət samito.

9 Nəboŋ nototoh mai gamito, nəboŋ notom̃idol, nəsəus natideh ben gamit ideh. Husur nəbathudud nadəlomian lotogəm len naut a Masetonia, loviol p̃is nəsa notom̃idol həni. Nomətahun na-kətkətətəban-ginai-an tovi nauman ideh todaŋ len gamito. Nəsəus natideh ben gamito, ale asike nigole boŋ ideh.* 10 Len nakitinan seKristo topat len ginau, səkad avan ideh len naprovens Akaia b̃igol na-sorsal-suhi-an egai sagw b̃inoŋ. 11 Mət̃unau ke no-

* 11:3: Gen 3.1-5, 13   * 11:9: Flp 4.15-18

tokəmaianan husur nəsaləmas bun gamito a? Aoa! AGot eləboii ke, notoləmas masuṽ hən gamito!

¹² Naṽide enan notohushusuri, dereh nehusur tabtab həni, hən ke, alat lotonau ke lotovi ḅiltihai piṣpisul seKrišto, asike ləḅikad naṽisal ideh hən ləḅisor sal suh galito hum lotoṽitoṽ hən ginamito len natideh. ¹³ Nəvanuan lotomaienan lovi hai piṣpisul gəgəras. Len nauman salit lolibli-boṽ, alə len naṽide salito, logəgəras ke lotovi hai piṣpisul seKrišto, be ləsəmaianan.* ¹⁴ Nəsasəhoṽut len naṽide enan! Husur aSetan ṽau egəgəras ke tovi aṽel hən naṽial. ¹⁵ Imaienan, sadatesəhoṽut len nəvanuan nauman san gail lotogəgəras ke lotovi vanuan nauman hən nanoran. Len nəboṽ naməkot dereh lipanis sil nəsa lotogole.

Na-ləṽon-isa-an siPol ṽos aKrišto

¹⁶ Nukel tas nategai am ke, samtinau ke notomelmel. Be məṽinau ke notomaienan, mətesəsəloṽ husur ginau bai, hum notomelmel, hən nəḅisor sal suh ginau. ¹⁷ Len na-sor-sal-suhian egai sagw, nəsakel nəsa Nasuḅ toləṽoni, be nusor suṽan nahəṽon. ¹⁸ Ale husur ke nəvanuan gail lotosor paṽpat galit məhat len naṽide silat navile a pan, ginau am dereh nimaienan. ¹⁹ Gamit mətunau ke mətukad nəkadumito, be mətoḅəḅaṽur sal hən məttosəsəloṽ husur nahəṽon gail! ²⁰ Husur avan ideh ḅigol gai ḅeil a ṽo hən gamito hum məttovi slev san, mətudaṽ hən! Avan ideh ḅegəras gamito hən ḅihan piṣ nəvat samito, ḅipaṽpat gai məhat hum məttovi ut kəmas, o ḅiṽos nətarhomito, gamit ṽau mətudaṽ hən! ²¹ Mətunau ke nahurugw

* **11:13:** Mat 7.15; 2Pit 2.1; KelV 2.2

timassa husur namtsədan sənav hən namttohusur naʋide en salito a? Ao!

Nusor hum notomelmel, be natideh galit ləbikad na-il-ḫuri-an hən ləbisal suh galit həni, ginau am nukad na-il-ḫuri-an hən nəbisal suh ginau həni. ²² Galit lovi Ipru a? Ginau am novi Ipru. Galit lovi seIsrael a? Ginau am novi seIsrael. Galit lovi pasusan siApraham a? Ginau am novi pasusan siApraham.* ²³ Lovi vanuan na-vi-tarhəte-an seKristo a? Nusor hum notovinvinu be noum vi tarhət san habat am səhor galito. Noum idan habat səhor galito, nutoh len naim bəbanis vəha-soḅur səhor galito, nosəsəloḅ hən nabus hən na-bilbilas-masuḅ-an səhor galito, ale nəmatan ipat pəpadaḅ hən ginau vəha-soḅur səhor galito. ²⁴ NaJu gail lobilas habat hən ginau vəha-39 len nəmariboḅ sua. Len nəyaran sagw gail lugol nabilasian enan vəha-rim.* ²⁵ Vəha-tor alat a Rom luḅas habat hən ginau hən nəhai gail. Len nəboḅ sua lotubun ginau. Vəha-tor nəlanis notosah lan iməḅurḅur. Len nalenmariug esua mai nalenneyal esua nusal len naliliḅol mermer len tas.* ²⁶ Nugol nəyaran isoḅur, ale nəmatan ipat pəpadaḅ akis. Ikad nawisel gail lotolev. Ikad nəvanuan vənvənah lotohəhaḅur hən ləḅigol nasənah. NaJu gail luke nimat, alat ləsavi Ju luke nimat. Pəpadaḅ hən notomat len nəḅiltivile, len naut masmas toḅəḅesw, len tas mai len natohan sagw mai nəvanuan lotogəras ke lotokad nadəlomian.* ²⁷ Noum idan mōs Nasuḅ, noum habat len nədanḅan sagw p̄isi, nəsəpat savoi

* **11:22:** Flp 3.5   * **11:24:** Deu 25.3   * **11:25:** Uman 16.22,

14.19   * **11:26:** Uman 9.23, 14.5

vəha-sob̃sob̃ur. Nupar hanian, numaduh habat, nəmal ihat ginau vəha-sob̃ur. Naut esusus habat hən ginau, nom̃idol hən nahurabat. ²⁸ Naut kəmas natideh gail am, akis nunau tuhatuh hən alat siYesu len naut tiltile gail. Nunau sob̃uer hən nãp̃isal hən nəbəkətkəta təban galito. ²⁹ Nəmauran salit ideh asike b̃idaŋ, ginau am nəsədaŋ. Nəvanuan b̃eliv galit ideh hən b̃ipes habet, teh len nəsaan, ginau nəlogw ipaŋpaŋ.

³⁰ Nomətahun nəbisor patpat ginau məhat, be nəbimassor sal suh ginau, dereh nisor sal suh natgalenan togol tomasil ke nəsədaŋ. ³¹ Nokitin, nəsaliboŋ. AGot, aTəman Nasuḅ aYesu Kristo, nəsal-suhi-an tevi təban vi sutuai sutuai. Gai eləboii ke notokitin. ³² A m̃o, nəboŋ nototoh len naut a Tamaskus, nəgavna, aAretas tovi Kiŋ totabtabuh lan, ikel mai nasoltia san gail ke lekətkəta kəkol hən nabiltivile enan hən ləbitah gat ginau. ³³ Be len nəhad, nəvanuan galevis loriŋ ginau vi paŋ, tur len natuhbopita topat len nabiltiholəvat hən nabiltivile. Nə nugam yav dan navəlan nəgavna enan.*

12

Nəboŋ aPol sədaŋ, len aKristo, idaŋ

¹ Naut kəmas na-sor-patpat-ginau-məhat-an savi tarhət sagw, nimassor sal suh ginau. Nuke nisor husur na-kəta-risi-an lotogəm len Nasuḅ mai nakel-vəhoti-an san gail. ² Noləboi naulum̃an sua seKristo.* Len nasihau tovi 14 tia, aGot isaḅul

* **11:33:** Hən naves 32-33, ris Uman 9.23-25   * **12:2:** Len naut egai aPol isor husur gai gabag.

atenan vi mēhat vi lan nēmav.† Nēsələboii ke tokad niben sal o niben tobuer, be aGot ηai eləboi natenan. ³ Evoi, aGot ηai eləboii ke totoh len niben o tovivile dan niben. Be noləboii ke, ⁴ aGot isabul atenan vi mēhat vi lan naut a Paratais.* Len naut ei esəsəlōη hən nasoruan, nəvanuan səkad nasoruan hən bīkele; nasoruan aGot sədañ hən avan ideh bīkele. ⁵ Dereh nisor sal suh nəvanuan tomaienān. Be asike nusor sal suh gināu. Dereh nisor sal suhi ke nəśədaη ηai. ⁶ Nətake nətāsor sal suh gināu, asike nətamelmel husur nətakel nakitinan ηai. Be asike nusor patpat gināu mēhat, husur nomətahun avan ideh bīpatpat gināu mēhat. Be nukē nabunusian sivan enan tipat ηai len nəsa toris notogole mai nəsa tosəsəlōη hən notokele.

⁷ AGot emətahun nəbīpatpat gināu mēhat len nakəta-risi-an mai na-kele-vəhoti-an galen sagw lotoyal. Imaienan eriη natesua todaη masuṽ len nəmauran sagw. Natenan ehūm nasunit nəhai tosar tabtab hən nibegw, ehūm napisulan togəm len aSetan hən bēmədas gināu. ⁸ Noηir Nasub vəha-tor, nousi hən bilav kuvi dan gināu. ⁹ Be ikel mai gināu ke, “Asike nulav kuvi. Navoian sagw notoviol kəmas həni mai gaiug eləboi bētəgau gat gaiug, husur nəbōη gəsədaη, nədaηan sagw epul masuṽ len gaiug.” Husur tokəmaienan, nohəhaṽur hən nəbīsor sal suh nədaηan sagw tobuer, husur nəbōη nəśədaη, nədaηan seKris

† **12:2:** Len nasoruan ta Kris ike nēmav na-vəha-tor-an, be nəvanuan namitisau galevis lunau ke namilen nēmav aGot totohtoh lan. Len nənauan salito datukad nēmav dattoləboi datberisi, datukad nēmav namieso gail lotopat lan, mai datukad nēmav aGot totohtoh lan.

* **12:4:** Luk 23.43

ipat len ginau. ¹⁰ Husur natenan, nohəhaʋur hən nəsədaŋ; nəboŋ nəvanuan lotosəvar ginau, nohəhaʋur; nohəhaʋur hən natit lotogol notoləŋon tosa; nəboŋ nəvanuan lotomədas tabtab hən ginau, nohəhaʋur; nəboŋ nototoh len nəmauran todaŋ, nohəhaʋur. Nohəhaʋur hən natgalen ʋisi mōs aKristo, husur nəboŋ nəsədaŋ, len aKristo, nudaŋ.

APol inau masuʋ hən alat a Korint

¹¹ Nusor maienan hum ahoʋon, be gamit māu mətugol notomaienan. Gamit māu, inor hən mitisor sal suh ginau; husur naut kəmas notovi ut kəmas, alat məttonau suluʋi ke lotovi “bilitihai pispisul gail” ləsəyalyal səhor ginau len natideh.

¹² Len namerikel notogol gail len gamito, imasil ke notovi hai pispisul kitin. Len na-toh-mədau-an nudaŋ ʋur nəmauran sagw todaŋ, nugol namerikel gail lotokel kot aYesu, nugol natit məttoŋmaŋ len gail, mai natit lotogol nədaŋan siGot tomasil.

¹³ Nəsa notogole len gamito eʋitoʋ hən nəsa notogole len alat siYesu len naut tiltile gail. Ikad natesua ŋai nəsagole len gamito. Na-kətkəta-təban-ginai-an savi nauman ideh todaŋ len gamito. Hum ma məttonau ke naten tovi nəsaan, mətterubati dan ginai bai!

¹⁴ Gagai noutaut hən nəbēgəm hən gamito. Dereh tevi nagəman na-vəha-tor-an sagw. Ale na-kətkəta-təban-ginai-an asike evi nauman ideh todaŋ len gamito, husur nəsaləŋon natit samit gail, be noləŋon gamito. Nokəmaienan husur savi hən natətai ʋeum hən ʋekətkəta təban anan mai atəman ʋivoi, be ipat len anan mai atəman hən arʋekətkəta

təban natətai ðivoi.* ¹⁵ Imaiēnan, nohəhaʋur hən nəbēviol hən gināu gabag mai natit ʋisi notokade m̄os gamit. Gināu nəbēlomas masuʋ hən gamito, gamit dereh mətēlomas kinit gināu a? Naten sanor!

¹⁶ Be naten tipat. Na-kətkəta-təban-gināu-an savi nauman ideh todaŋ len gamito, be gamit galevis luke, len naʋide tosusuah, notogəras gamito hən notovənoh natit samit gail. ¹⁷ Mət̄binau ke tomaiēnan, kel mai gināu naʋide notogəras gamit həni! Mitikel ur avan ideh notosəvati van hən gamito, togəras gamit hən nəbikad nəvat samito. ¹⁸ Nous aTitus idaŋ hən ðivan hən gamito, ale nosəvat awawa nadəlomian sinamit maii. Ale aTitus, egəras gamit m̄os nəvat a? Ao! Husur len nəmauran sinaməru namrukad aNunun aGot tosua ŋai, ale naʋide sinaməru eʋitʋitoʋ ŋai.*

¹⁹ Hum ma məttonau ke, namtotətas gol ginamito vəbar gagai. Ao! Nəboŋ namttosor, namtusor len nahəsən aKristo len nəhon aGot. Ale gamit namttolomas bun gamit ʋisi, natit ʋisi namttogole, namtugole hən mət̄bidaŋ am.

²⁰ Husur nomətahw ke nəboŋ nəbēgəmai asike nəbisað gamit hum notoləŋoni, ale gamit am asike mət̄bisað gināu hum mət̄toləŋoni. Nomətahw ke mət̄bikad naʋitʋituhan, nə-taʋulol-bulosian, nəlol paŋpaŋ, nə-nau-gamit-səbomito-an, nasoruan tomədas nəboruan samit gabag, nəkel-nəmadumit-an, nə-patpat-gamit-məhat-an, mai nətaʋtaʋoran. ²¹ Nomətahw ke, nəboŋ nəbēgəmai

---

* **12:14:** Uman 18; 2Kor 13.2   * **12:18:** 2Kor 8.6, 16, 18

aGot dereh tigol neməmau len nəhomito. Ale nənauan sagw etuhatuh ke, dereh nəlogw tisa sil gamit isoḅur lotogol nəsaan a m̄o tia, be ləsəpair dan naḅiḅiḅalan salito, naitian tosa, mai naḅide hən naitian taḅtaḅor.

13

Nalələgauan naməkot siPol

¹ Nəboḅ nəḅegəm ris gamito, dereh tevi nagəman na-vəha-tor-an sagw. Hum natosian siGot toke, “Nəboḅ avan ideh ḅikel uri ke avan tile togol nəsaan, nakitinan hən nəsa tokele teil p̄arḅar len na-kel-koti-an sinəvanuan toru o totor am.”*

² Nəboḅ nototoh mai gamito len nagəman na-vəha-ru-an sagw, nukel nalələgauan mai gamito. Ale gagai nəsatoh ei, nutoh a tut, be nukel tətəs hənī mai alat lotogol nəsaan a m̄o, mai gamit p̄isi am mət̄togol nəsaan, ke, avan ideh togol nəsaan asike igam yav dan nəpanismen sagw. ³ Husur mət̄toləḅon na-ləḅoi-buni-an ke len ginau aKristo tosor, ale dereh nigol tiḅarḅar hən gamito len nəpanismen galenan. AKristo səpar daḅan len nəsa togole van hən gamito, be nədaḅan san etibau len gamito. ⁴ Ekitin ke tokul nəboḅ lototahətah hənī len nəhai balbal, be len nədaḅan siGot, gagai ikad nəmauran. Len naḅonan sinamit maii, ginamit am namtsədaḅ, be len nədaḅan siGot, namtukad nəmauran mai aKristo. Ale nəboḅ namtḅegəmai, dereh mət̄eris nədaḅan enan.

⁵ Mət̄ebunus kitev nadələomian len gamit səḅomito. Mət̄ukad nadələomian kitin o eḅuer?

* **13:1:** Deu 19.15; Mat 18.16; 1Tim 5.19; Ipru 10.28

Mætsənau səhoti ke aYesu Kristo totoh len gamito a? Asike ðimaienan, mætsəkad nadəlomian kitin. ⁶ Be nuke mitisað læboii ke namttovi ahai pispisul kitin seKristo. ⁷ Ale gagai namtusor tuŵ van hən aGot ke, gamit ideh asike igol natideh tosa. Namtsasor tuŵ maienan hən nəvanuan gail læbeləboii ke namttovi hai pispisul kitin, be hən mətðigol navoian, naut kəmas nəvanuan gail læbemətahun ginamito hum namtsavi hai pispisul kitin. ⁸ Husur namtsaləboi namtðigol natideh ðemədəs nakitinan, avil natit þisi namttogole, namtugole m̄os nakitinan. ⁹ Nəboŋ məttoðaŋ, namtohəhaŵur, naut kəmas namtsəðaŋ. Namtusor tuŵ am ke, mitimatmatu len nəmauran samito. ¹⁰ Husur enan, nutos natgalegai nəboŋ nototoh a tut dan gamito, hən asike nəðidaŋ taltal hən gamito nəboŋ nəðegəmai. Husur, len nəðaŋan hən na-il-a-m̄o-an Nasuð tolavi mai ginau, nuke nigol mitidaŋ am len nəmauran samito, nomətahun nəðemədəs nadəlomian samito.

¹¹ Bathudud nadəlomian, egai nasoruan naməkot sagw. Mətehəhaŵur. Mitimatmatu len aKristo. Məteləŋon tivoi am len nəlomito. Mitikad nənauan tesua. Mitikad natəmat len nəmauran samit gail. Beti aGot hən na-ləmas-buni-an mai natəmat dereh titah mai gamito.

¹² Len na-ləmas-buni-an siGot len nəlomito, mətesuñ gabag hən nətarhomit gail hən mətðikel na-ke-ivoi-an sagw mai gamito. ¹³ Alat siGot þisi gegai lukel na-ke-ivoi-an mai gamito.

¹⁴ Nasuð aYesu Kristo teviol kəmas hən navoian mai gamit þisi, aGot teləmas bun gamit þisi, mai

aNunun aGot tigol mætesua maii len nəlomit þisi.

**Nasoruan siGot len nasoruan ta Uluveu
The New Testament in the Maskelynes language of
Uluveu, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Maskelynes blong Uluveu,
Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Maskelynes de
Uluveu, Vanuatu.**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maskelynes

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

cb9da196-fced-5a7c-9540-74db5e4270fd